

сприятиме підвищенню рівня капіталізації банків, вирішенню проблеми економічної безпеки банківської системи країни, її надійності, фінансової стійкості та ефективності функціонування на шляху до інтеграції в світове фінансове середовище.

Література

1. Колодізев О. М. Забезпечення стабільності банківської системи на основі підвищення ефективності управління капіталізацією вітчизняних банків / О. М. Колодізев, В. О. Лесик // Вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 1. – С. 42-51.
2. Показники банківського сектору України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.

УДК 336.71

ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю.

к.е.н., доцент

КОПЧА С. І.

Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Забезпечення фінансової стійкості банків – це необхідна умова ефективного функціонування економіки України. Адже банк, як комерційне підприємство, зацікавлений у найбільш прибутковому вкладенні наявних грошових ресурсів. Прагнення до максимізації прибутків зумовлює вкладення коштів в операції, що мають підвищений ступінь ризику. Проте, банк, здійснюючи певні операції, може зазнати ризику втрат та банкрутства.

Проблема забезпечення та підтримки фінансової стійкості банківської системи притаманна всім країнам та набула важливого значення і для України. Значною мірою це зумовлено специфікою розвитку вітчизняного банківського сектору, зокрема відносно нетривалим періодом його функціонування, а також необхідністю працювати в умовах підвищеного ризику, що пов'язано з економічною та політичною нестабільністю у державі. Саме тому розробка ефективного механізму управління банківською діяльністю задля забезпечення фінансової стійкості банків має бути ключовим завданням на рівні всіх ланок банківської системи – як Національного банку України, так і кожного комерційного банку.

Фінансову стійкість та надійність банківського сектору визначає дотримання економічних нормативів, що регламентують банківську діяльність. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що «метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках» [1]. З огляду на зазначене, визначені

Національним банком України економічні нормативи є тими індикаторами, які дозволяють відстежувати зміни у діяльності кожного комерційного банку, вчасно виявляти ризики та загрози, а відтак і своєчасно вживати до банків певні коригувальні заходи, а також заходи примусового впливу, спрямовані на вдосконалення поточної діяльності банків та їх фінансове оздоровлення. Регламентовані межі нормативних значень покликані сприяти надійному та ефективному функціонуванню банківського сектору.

Попри загальне задовільне значення встановлених економічних нормативів в цілому по банківській системі України, наявні непоодинокі випадки невиконання та недотримання нормативів окремими комерційними банками, що є індикатором потенційної загрози втрати ліквідності та платоспроможності, а відтак і погіршення стійкості фінансового стану цими установами. Така ситуація збільшує кількість банків, віднесених Національним банком України до категорії проблемних, а це, відповідно, є потенційною загрозою для безпеки та стабільності всієї банківської системи.

Фінансова стабільність та надійність банківської системи може визначатися також і на основі таких критеріїв, як рівень достатності ліквідних активів, рентабельність чистих активів, питома вага проблемних кредитів у обсязі чистих активів банків, співвідношення обсягу вкладених та залучених коштів, питома вага ліквідних коштів у обсязі чистих активів, співвідношення власного капіталу та зобов'язань банків, співвідношення високоліквідних коштів та поточних пасивів банків та ін.

Міжнародний валютний фонд при розрахунку фінансової стійкості пропонує власну методологію, що передбачає розрахунок показників достатності капіталу, якості активів, прибутку та рентабельності, ліквідності, чутливості до ринкового ризику. Рекомендовані МВФ індикатори фінансової стійкості дають уявлення про ринки, на яких здійснюють свою діяльність фінансові установи, а також дозволяють проводити оцінку та контроль за сильними сторонами та вразливими місцями банківської системи з метою підвищення її фінансової стійкості, зокрема зниження ймовірності краху банківської системи [10].

Як видно з табл. 1, показники фінансової стійкості банківської системи України вказують на вразливість вітчизняних банків до зовнішніх та внутрішніх ризиків і загроз. Свідченням цього може слугувати тенденція до зниження показників співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів, а також співвідношення регулятивного капіталу I рівня до зважених за ризиком активів. Дані показники вказують на проблему низького рівня капіталізації комерційних банків, що знижує рівень надійності банків в довгостроковій перспективі.

Індикаторами проблем вітчизняної банківської системи можуть слугувати і показники, що характеризують ризикованість кредитного портфеля банків, зокрема співвідношення

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

недіючих кредитів до капіталу та співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів. Суттєве зростання даних показників у 2014-2016 рр. порівняно з попередніми роками свідчить про серйозні проблеми забезпечення та підтримки якості кредитного портфеля, а також непродуманої агресивної кредитної політики банків.

Таблиця 1

Основні індикатори фінансової стійкості банківської системи України

Показники		2013	2014	2015	2016	2017*
I1	Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів	18,26	15,60	12,31	12,69	15,27
I2	Співвідношення регулятивного капіталу 1 рівня до зважених за ризиком активів	13,89	11,21	8,30	8,96	11,53
I3	Співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу	30,65	61,07	129,02	89,37	82,25
I4	Співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів	12,89	18,98	28,03	30,47	56,44
I5	Співвідношення кредитів за секторами економіки до сукупних валових кредитів					
	Резиденти	98,72	96,05	94,54	95,92	94,24
	Депозитні корпорації	1,99	1,14	0,72	0,49	0,27
	Центральний банк	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Інші фінансові корпорації	2,05	2,38	1,49	1,11	1,10
	Сектор загального державного управління	0,63	0,46	0,32	0,14	0,10
	Нефінансові корпорації	73,48	72,42	75,29	78,55	76,87
	Інші сектори-резиденти	20,57	19,65	16,72	15,63	15,90
	Нерезиденти	1,28	3,95	5,46	4,08	5,76
I6	Норма прибутку на активи	0,24	-4,26	-5,54	-12,47	-0,05
I7	Норма прибутку на капітал	1,68	-35,01	-65,51	-122,17	-0,42
I8	Співвідношення процентної маржі до валового доходу	58,56	48,46	39,00	45,94	50,69
I9	Співвідношення непроцентних витрат до валового доходу	65,95	59,85	54,40	60,91	60,29
I10	Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів	20,63	26,40	33,00	48,53	53,16
I11	Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань	89,11	86,14	92,87	92,09	97,47
I12	Співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу	6,94	31,69	136,03	118,88	89,08

* Дані наведено за III квартал 2017 р.

Джерело: [2]

З метою забезпечення фінансової стійкості комерційні банки повинні особливу увагу приділяти проблемам забезпечення ліквідності активів та ефективному управлінню пасивами, оскільки фінансову стійкість можна розглядати як функцію ліквідності та прибутковості, що базується на збалансованій структурі активів та пасивів. Важливого значення набуває забезпечення довіри суспільства до банківської системи, оскільки рівень довіри впливає на комерційну стійкість банків.

Отже, основними завданнями розвитку банківської системи України на найближчу перспективу є забезпечення фінансової стійкості та стабільності, підвищення якості та ефективності діяльності комерційних банків, удосконалення управління банківською ліквідністю, підвищення рівня довіри до банківської системи.

Література

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-14 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Статистика індикаторів фінансової стійкості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575.

УДК 336.71

ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю.

к.е.н., доцент

ОСТАП'ЮК О. І.

Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Банки зацікавлені у впровадженні інноваційних банківських продуктів і послуг з метою підвищення конкурентоспроможності. Однак нововведення в банківському бізнесі включають в себе не тільки технічні чи технологічні розробки, впровадження нових товарів і послуг, нових фінансових інструментів, але й нових форм бізнесу, нових методів роботи на ринку. Вони характеризуються більш високим технологічним рівнем, більш високими споживчими якостями товару або послуги порівняно з попереднім продуктом.

Заснована на інноваціях банківська діяльність забезпечує значне скорочення витрат та підвищення ефективності. У такій своїй якості інновація – потужний механізм, який забезпечує високу конкурентоспроможність, зміцнення ринкової позиції та підвищення ефективності. Вийти на конкурентний ринок першими – мета багатьох інноваційно-орієнтованих стратегій розвитку банків.

Ефективна інноваційна діяльність сучасного банку залежить від її системної організації, структурного упорядкування [1] і має сприяти покращенню результативних показників діяльності банків завдяки успішному вирішенню проблеми «прибуток-ліквідність-ризик», постійному залученню нових клієнтів та збереженню існуючої клієнтської бази, покращенню якості банківських послуг та збільшенню обсягів продажів і зростанню доходів, зниженню трансакційних витрат та зміцненню ринкової позиції.

Практика функціонування провідних банків розвинутих країн свідчить, що їхні успіхи значною мірою пов'язані з розробкою цілісної системи управління інноваційною діяльністю банків. В цих банках створено таку інноваційну структуру і культуру управління інноваціями, де окремі напрями інноваційної діяльності інтегруються у загальні стратегічні

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>